

2. mnenje: povabiti posamezne pokrajine, da svojemu gledališču zagotove prav tako subvencijo, kakršno mu daje država. Če pokrajina tega ne bo marala, je to znamenje, da ji ni mar za svoje gledališče in tedaj je tako gledališče treba zapreti;

3. mnenje: združiti nekatera gledališča, se pravi po dva zlit v enega. Tako npr. Novi Sad-Osijek, Sarajevo-Split, Maribor-Ljubljana;

4. mnenje: posamezna pokrajinska gledališča spremeniti v podružnice centralnih gledališč. Tako bi bil Novi Sad podružnica beograjskega, Osijek zagrebškega, Maribor pa ljubljanskega gledališča;

5. mnenje: oddati posamezna pokrajinska gledališča privatnim zakupnikom — posameznikom ali konzorcijem — ki bi dajali zadosti moralne in materialne garancije za vođenje gledališča v umetniškem in narodnem duhu; država bi v tem primeru zmanjšala subvencijo, a obdržala pravico do nadzorstva.

Kočljivo vprašanje je znal reševati Nušić — po okrožnici sodeč — na moč demokratično in s poslušom za tragično situacijo, saj ne izključuje pravice posameznih gledaliških uprav, da stavijo nove predloge in nova mnenja. Nobe-nega dvoma pa ni, da je bil spet on tisti, ki je največ pripomogel, da se načrt ni uresničil v najusodnejši obliki. Mariborsko gledališče je ohranilo svojó samostojnost in kmalu opravičilo zaupanje, ki so ga stavili vanj razumni gledališki ljudje, med njimi tudi Branislav Nušić.

(mm)

Nušić — chef de la section artistique au Ministère de la Culture et le Théâtre slovène. Le comédiographe serbe Branislav Nušić, en tant que haut fonctionnaire à Belgrad a plusieurs fois négocié en faveur du Théâtre slovène de Ljubljana, surtout durant les années critiques de 1918—1923.

Aškerc o Nušiću

30. 9. 1901 je takratni urednik Ljubljanskega zvona Anton Aškerc poslal Risti Odaviću v Beograd pismo, v katerem na dveh straneh omenja dramatika Nušića:

Veledenjeni gospod! Nadejam se, da ste se srečno povrnili v Belgrad, pri-nessi s seboj lepih spominov s potovanjá.

Tudi jaz sem potoval od 1. do 24. sept., in to po Rusiji. Videl sem Varšavo, Petrograd, Moskvo in Kijev.

Rusija se mi je tako prikupila, da pojdem v kratkem spet tja.

Danes Vam pa pišem v zadevi Nušičeve igre »Tako je moralo biti«. Mi smo jo dali na repertoar, pa bi jo radi igrali.

Ali morete svojo obljubo izpolniti in nam dramo preskrbeti?

Prosim izročite g. Nušiću moj poklon ter mu izrazite moje želje.

Drama, ako še ni natisnjena, naj bi bila vsaj z latinico čisto in čitljivo prepisana, da bi jo mogli tukaj prevesti.

Gospod Nušić naj tudi pove, če zahteva za prevod kak honorar in za inscenacijo kako tantiémo od gledališča. Drama bi se predstavljala takoj, čim bi bila prevedena. V nadeji, da se nam prošnja usliši, se Vam priporočamo.

Kivčan, Varšava,
 Letopis, Moskva in
 Kijev.
 Pridi se mi, če tako
 pristajate, da popdem
 v Karstnem mestu. —
 Čarob vam je pišam
 v javni Nušičeve igre
 v tako je uspelo biti?
 Ali smo jo deli najprej
 potoar, da bi jo potem
 igrali.
 Ali morete svojo ob,
 jako izpolniti in nam
 pramo predstaviti?

Druga stran
 Aškercovega pisma
 Risti Odaviću,
 beograjskemu
 književniku in
 dramaturgu Narodnega
 gledališča v Beogradu v
 letih 1901—1903
 in 1907—1909, z dne
 30. 9. 1901.
 Fotokopija darilo
 Srbskega gledališkega
 muzeja, ki hrani
 original

A jaz bivam z vsem spoštovanjem in z lepim pozdravom Vaš vdani
 A. Aškerc, redaktor Ljubljanskega Zvona.

P. S. Poklon Vaši gospe soprogi!

Omenjena igra oz. drama se pri nas ni nikoli igrala. Prvega Nušića —
 herojsko enodejanko »Knez Semberijski« smo pri nas igrali šele v no-
 vembu 1905.

Aškerc et Nušić — Dans la lettre publiée ci-dessus le poète Anton Aškerc,
 rédacteur de la revue »Ljubljanski zvon«, prie un de ses amis de Belgrade de lui
 procurer la pièce de Nušić »Il devait être ainsi« en vue de sa représentation à
 Ljubljana.